

REPTES PLANTEJATS EN ELS CONFLICTES ARMATS CONTEMPORANIS: EL PAPER DEL CICR

Aconseguir absteure'ns de l'actualitat en un món cada dia més interconnectat, se'ns fa difícil i, a no ser que t'aïllis de la realitat informativa, copsem cada cop més que els reptes plantejats respecte els conflictes armats contemporanis, disten molt dels grans conflictes mundials de començaments i mitjans del segle passat... Efectivament, si fa uns quants anys, eren en la seva majoria conflictes interestatals, en data d'avui, la majoria dels conflictes són entre faccions o grups rebels dins del mateix país. Es dificulta d'aquesta manera, encara més, la tasca humanitària que arriba a fer el Comitè Internacional de la Creu Roja (CICR), garant del Dret humanitari i promotor dels Convenis de Ginebra. No va ser una tasca fàcil que els diferents països existents, a mitjans segle passat, es sotmetessin a la ratificació de les directrius dels 4 Convenis de Ginebra, així com al Dret Internacional Humanitari en general, després de la II Guerra Mundial; l'evolució cap a un humanitarisme latent, la consciència d'haver de fer quelcom davant d'una maquinària bèl·lica cada cop més tecnificada i la destrucció sense precedents realitzada, començà a gestar-se després de la primera gran conflagració bèl·lica (1914-1918), per desgràcia, els passos que es van donar al finalitzar la Gran Guerra no van donar els fruits desitjats, sotmetent-se la Humanitat a un altre conflicte a nivell Mundial (1939-1945) molt més cruel i deshumanitzador que el primer... i tot això en un espai de poc menys de vint anys...

La contribució que el Moviment Internacional de la Creu Roja va efectuar en la II Guerra Mundial, respecte la protecció als ferits, malalts, presoners i un llarg etcètera, a grans trets, fou crucial; fins el moment, aquests havien estat assumits pels serveis sanitaris existents de les diferents parts en conflicte; la desproporció generada de víctimes entre la població civil, que poques vegades abans havia sofert els efectes devastadors d'una guerra, va efectuar un canvi de tendència que s'ha vist exponencialment incrementada en els últims anys, ocupant el CICR cada vegada, i per desgràcia seva, un major protagonisme, intercedint en molts dels conflictes del s.XX.

Procurar que els Estats estiguessin més sensibilitzats i poguessin, d'aquesta manera, arribar a ser participants en els principals reptes humanitaris existents en els seus països, podia arribar a ser una tasca molt feixuga pel CICR. Afortunadament, els interessos i objectius del Moviment Internacional de la Creu Roja, s'entrellaçaren amb els Protocols addicionals dels Convenis de Ginebra; el CICR va proposar una sèrie de problemes que es va trobar en base a la seva experiència, problemes com els grans desplaçats en les guerres, els refugiats, la creació dels respectius camps a on poder-los ubicar...l'experiència acumulada va tenir la seva acceptació en els organismes internacionals plasmant-se en els respectius protocols.

Un dels principals reptes que ha d'afrontar el CICR en cada conflicte, és la de centenars de milers de famílies disperses; es té dificultats en la seva ubicació, el fet de mantenir-los en un lloc, reagrupar-los posteriorment, etcètera. Cada cop hi ha més desplaçats per conflictes, externs o interns. Les dificultats doncs ens sorgeixen en l'actualitat, a on hi ha moltes problemàtiques arrelades en

desenes de països a on s'intenta eradicar actes tan llastimosos com, per exemple, els nens soldats (que tocarem en un altre article), aquests nens, si bé s'ha avançat molt els últims anys per la titànica tasca del CICR per trobar-los-hi un futur millor després de treure'ls com a soldats, s'ha de fer una contínua reeducació a través d'un Pla d'acció específicament adaptat a aquesta problemàtica, ja que l'educació rebuda fins aleshores, dista anys llum de la dels nens de la seva edat.

D'aquesta manera, un dels principals reptes en els que s'ha d'enfrontar diàriament el CICR és fer entendre a les parts enfrontades el Dret Internacional Humanitari (DIH), difícil repte quan aquestes mateixes parts, en la seva majoria, són fruit de conflictes interns, estant molt més enfrontades i amb més odi que la major part dels conflictes internacionals. La gran preocupació en les últimes conferències Internacionals de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja és la millora de la sort que corren les víctimes civils en els conflictes armats, així com l'obtenció d'una resposta suficientment ràpida i contundent en logística, personal preparat, mitjans econòmics pel que concerneix a desastres naturals, etcètera. Així doncs, s'intenta establir que totes les parts en un conflicte armat adoptin mesures eficaces per a poder, com a mínim, assegurar-se el respecte del DIH; les parts en un conflicte ho han de garantir entre les seves forces armades; per desgracia, no sempre es respecta, i les violacions i crims de lesa Humanitat comesos estan a l'ordre del dia. No serveix per a res les declaracions adoptades per les parts, els compromisos de les societats nacionals o les conferències internacionals si no hi ha un efectiu Tribunal penal internacional permanent, que no ad hoc, que tingui realment un poder executiu lliure dels interessos de les diferents parts representades, firmants tots ells dels Convenis de Ginebra.

Bàsic és, avui en dia, estendre la coneixença del què és el DIH i què fa el CICR. Si s'estén aquest coneixement, promourem al mateix temps drets tan bàsics com el dret a la vida i la dignitat humana, no tan sols aquest coneixement es basa en difondre-ho a d'altres països, sinó també en ampliar la base dels que en foren els pioners. D'aquesta manera, amb aquest mandat, hi ha un nombrós teixit de col·laboradors/formadors que procurem difondre el DIH en tota la seva extensió, i per a què exactament? Doncs perquè es pugui arribar a més persones i a més països. No escatimarem en esforços.

El Moviment Internacional de la Creu Roja ha sabut adaptar-se als nous temps i a les noves maneres de veure la realitat, protegint d'una manera cada cop més efectiva les persones més vulnerables en els conflictes armats (nota: en els conflictes armats, s'ha passat d'una mortalitat en la població civil de menys d'un 5% en la Primera Guerra Mundial, fins prop d'un 90% de mortalitat en els conflictes actuals); per suposat no hem de deixar passar el fet que hi ha cada cop més sensibilitat entre la població civil sobre aquests temes, mantenint una pressió constant en els seus respectius governs sobre tots els assumptes referents a la dignitat humana. Els reptes i les tendències poden variar en un futur, el que és manté impertorbable en el temps és el sofriment i el dolor humà; el seu alleugeriment dependrà d'una multitud de persones, majoritàriament voluntàries, que faran que els reptes i les tendències siguin, cada cop més, una mica més a prop.

Ja sabem que els reptes plantejats pels conflictes armats a mig i llarg termini seran dispars i canviants, però la Creu Roja tendeix sempre a incorporar-los en la mesura que puguin beneficiar els més necessitats. S'ha evolucionat molt des de la seva creació (1863), i més que evolucionarà; nous reptes, noves tendències, però un mateix objectiu: Evitar tot sofriment.

Conflictivitat armada, desastres naturals...la llista és llarga i impossible de numerar-la tota. Però si l'objectiu és el de disminuir o alleugerir tots aquests mals, millor tenir un organisme amb una trajectòria centenària, amb tot el que això comporta, amb els seus alts i baixos, però amb un esperit de continu aprenentatge i millora, representant de prop de 100 milions de persones en el planeta. Objectiu? Servir a la Humanitat.

Josep Pol Pedrós

Màster amb Dret Internacional Humanitari i Justícia Penal Internacional

Jurista i membre del Grup de DIH de la Creu Roja d'Andorra